

ERDEM ALPTEKİN

Ekonomik Kalkınmanın Anahtarı: İnovasyon

Dünya piyasaları, tarihinin en zorlu dönemini yaşıyor.

ABD'den AB'ye, Japonya'dan Latin Amerika ülkelerine kadar her ülke global krizle boğuşuyor.

Böylesine sert rüzgarların estiği bir ortamda, işletmelerin birbirleriyle olan rekabeti gittikçe zorlaşıyor.

İşletmeler her geçen gün geleneksel üretim ve pazarlama kalıplarından sıyrılmak ve fark yaratmak zorunda kalıyorlar.

Fiyat rekabetinden sıyrılıp, kalite ve hız rekabetine odaklanıyorlar.

Katma değeri yüksek ürünleri üretmenin ve ar-ge faaliyetleri sonucu yepyeni ürünler yaratmanın değeri gün geçtikçe artıyor.

Bugünlerde sihirli bir sözcük, herkesin dilinde: "İnovasyon".

İnovasyon artık sadece konferans ve seminerlerde duyduğumuz bir kavram değil.

Peki "İnovasyon niye bu kadar önemli ve inovasyon yapan niye diğerinin bir adım önüne geçiyor?"

Bunun için öncelikle inovasyon kavramının yakından bilinmesi gerekiyor.

İnovasyon Nedir?

İnovasyon; latince bir sözcük olan İnnovatus'tan türemiş olup, Türkçe'de yenilik, yenilikçilik ve yenileme gibi sözcüklerle açıklanmaktadır.

Ancak bu sözcüklerin hiçbiri, inovasyonun gerçek anlamını vermiyor.

Türkçe karşılığı olarak kullanılan "yenilenme" sözcüğü inovasyonun ancak bir kısmını tanımlayabiliyor. İnovasyon denilince, bilim ve teknolojiyi kullanırken, ekonomi ve topluma yönelik bir yarar yaratılması söz konusu.

İnovasyon, yeniliğin kendisinden çok sonucunu; farklılaştırmaya bağlı ekonomik ve toplumsal bir sistemi ifade eder.

İnovasyon, yeni veya iyileştirilmiş ürün, hizmet veya üretim yöntemi geliştirmek ve bunu ticari gelir elde edecek hale getirmek için yürütülen tüm süreçleri kapsar.

İnovasyon sürekliliği olan bir faaliyettir. Bu nedenle ortaya atılan, geliştirilerek işler hale getirilen ve sonuçta firmaya rekabet gücü kazandıracak şekilde pazarlanan fikirlerin ve sonuçlarının tekrar tekrar değerlendirilmesi ve yeni getiriler için yaygınlaştırılarak kullanılması gerekir. Bu sayede doğacak yeni fikirler, inovasyon faaliyetini doğurur.

İnovasyon aynı zamanda "bilim ve teknolojinin ekonomik ve toplumsal yarar sağlayacak şekilde yenilenmesi" anlamına geliyor.

İnovasyon kendi başına ayrı bir etkinlik olmayıp, bilim ve teknoloji etkinliğinin tüm süreçlerini kapsıyor.

İnovasyon Türleri

İnovasyon kavramı içerdiği değişik anlamlar nedeniyle türlere ayrılır:

•Varolan üründe yenilik, farklılık ve değişkenlik yapılması, yeni ve farklı bir ürünün geliştirilmesi ve bu ürünlerin pazara sunulması ürün inovasyonu,

•Hizmetin uygulanmasında yeni teknolojilerin kullanılması hizmet inovasyonu,

•Yeni ve farklı bir dağıtım uygulamasında farklılaştırma süreç inovasyonu,

•Var olan yöntemlerin geliştirilerek kurumlara uyarlanması yoluyla yeni ve farklı yöntemlerin geliştirilmesi organizasyonel inovasyon,

•Ürün ya da ambalajında farklı ve yeni tasarımların yapılması ve değişik pazarlama yöntemlerinin geliştirilip uygulanması pazarlama inovasyonu,

•Toplumun tüm kesimlerine fayda sağlayacak yenilik ve iyileştirme faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması toplumsal inovasyon olarak adlandırılır.

İnovasyonun Özellikleri

İnovasyon zaman zaman bir buluş olarak adlandırılmaktadır. Oysa inovasyon, ekonomik fayda yaratan, farklı bir şeyler üretilen ya da yapılmakta olanı farklılaştıran, sürekliliği olan bir faaliyettir.

İnovasyon, yeni veya geliştirilmiş ürünün ticari fayda sağlayacak hale getirilmesi için yürütülen tüm süreçleri kapsar. Bu nedenle, inovasyonun sürekli bir faaliyet halini alarak firma kültürüyle özdeşleşmesi gerekir.

Bu nedenle inovasyon, firmadaki tüm faaliyetleri kapsar.

İnovasyon Ar-Ge demek değildir. Ar-Ge sadece inovasyonu destekleyen faaliyetlerden biridir. Eğer Ar-Ge faaliyeti sonucu değer yaratılmaz ise dolayısıyla ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülemez ve yapılan faaliyet de inovasyon olarak adlandırılmaz.

Bugün inovasyon yapabilmek, tüm firmalarımız için oldukça önemli bir artıdır.

İnovasyon, her alanda uygulanabilir ancak önemli olan firmanın, inovasyonun ne olduğunu ve nasıl yönetilmesi gerektiğini bilmesidir.

Günümüzde yeni ürünün bulunması, pazarlama, finansman ve yönetim gibi tüm süreçlerde yenilik faaliyetine girilmesi, maliyetlerin kısılmasında oldukça önemli bir etkidir.

Üretkenliğin artması, inovasyonla mümkündür. İnovasyonla birlikte, kaynaklar daha verimli kullanılır.

İnovasyon İçin Gerekli Ortam

Fark ve değişim yaratabilmek, gerek firmalar gerek ülkeler için oldukça önemli ancak öncelikle başarıyı gerçekleştirebilecek ortamın oluşması

gerekmektedir.

İnovasyonla rekabet gücü kazanabilmek için bir ülkede ilk önce uygun ortamın oluşturulması ve inovasyon ekonomisine geçişin sağlanması gerekir.

Bunun için kamu maliyesinden, yatırım ortamına, eğitimden istihdama kadar pek çok alanda inovasyonu destekleyici iyileştirmeler yapılması ve toplumun her kesiminde inovasyon kültürünün yayılması gerekmektedir.

Bir ülkede inovasyonun başarıyla uygulanabilmesi için;

- İnovasyonun uygulanacağı ülkede sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kalkınmanın olması,
- Firmalar ve kurumlar arasında işbirliği imkânlarının mevcut olması,
- Rekabet politikasının geliştirilmesi,
- Yeni şirketlerin kurulmasının kolaylaştırılması ve bu firmalara destek ile teşviklerin verilmesi,
- Eğitim ve insan kaynakları yapısının zengin olması,
- Girişimcilik kültürünün zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Tüm bu maddelerin uygulanabilmesi, sağlıklı bir makroekonomik yapının ve politikaların varlığını gerektirir.

Makroekonomik istikrarın sağlanması, mali disiplinin tesis edilmesi, rekabetçi bir piyasanın oluşturulması ve düşük faiz ile düşük enflasyon oranları, inovasyon faaliyetinin daha da uygulanabilir olmasını sağlamaktadır.

Makroekonomik koşulların iyi olduğu bir ortamda kaynaklar; daha üretken yatırımlara, Ar-Ge faaliyetlerine, inovasyona ve yenilik peşinde koşmaya çok daha rahat kanallara olacaktır. Dışa açık ticaret politikaları ve sermayenin serbest dolaşımı da bu sistemin tamamlayıcısıdır.

İnovasyonda istenilen başarıya ulaşmak için ulusal ve uluslararası ekonomik aktörler arasında etkin bir ağ ve işbirliği olması gerekir.

Ülkenin inovasyona uygun bir ortama sahip olması için tekellerle mücadele edilmesi gerekmektedir.

İnovasyona dayalı ekonomik büyüme, hızla büyüyen rekabetçi firmalardan oluşur. Bu nedenle, girişimciler yüksek büyüme potansiyelini içeren firmalar kurmaya teşvik edilmelidir.

Devletin, çekirdek sermaye, başlangıç sermayesi, eğitim vb. konularda destekleri ile inovasyon kültürünü benimsemiş firmaların kurumunu teşvik etmesi gerekmektedir.

Beyin gücü, inovasyona dayalı bir ekonomide ana sermayedir. İnovasyonun olduğu ortamda insan kaynaklarına ve özellikle nitelikli insan kaynaklarına yatırım büyük önem taşımaktadır.

İnovasyonda eğitim, belli bir süreyi içinde barındırmamakta olup, hayat boyunca devam eden, süreklilik içeren bir faaliyettir.

Firma çalışanları ve yöneticileri, inovasyonu başarıyla gerçekleştirecek ve yönetecek şekilde

eğitilmelidirler. Firmaların başındaki kişilerin, teknolojik gelişme ve değişimleri izleme yeteneklerinin geliştirilmesi, yeni teknik ve bilgilere erişim yöntemlerinin öğrenmesi gerekmektedir.

Günümüzde ülkelerin geleneksel ekonomilerini, inovasyon ekonomisine dönüştürmedeki başarıları, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve toplumsal gelişmedeki performanslarında belirleyici olacaktır.

İnovasyon ekonomisi kendini, nitelikli iş gücü; bu iş gücü için yüksek getiriler vadeden iş olanakları ve bu iş olanaklarını yaratan hızla büyüyen firmalar ve çok sayıda yeni kurulan işletmelerle gösterir.

İnovasyon ekonomisinin hakim olacağı ülkelerde, nitelikli ve girişimci insan gücüne, yeni fikirlerin bulunmasına ve yayılmasına uygun bir ortama, inovasyonu destekleyen mekanizma ve sermayeye erişim olanaklarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Devletin inovasyona yatırım yapması ve bu tür yatırımları teşvik etmesi gerekmektedir.

Risk taşıyan girişimlere ve yeni kurulan inovasyona dayalı firmalara, finansman sağlanması öncelikli konuların başında gelmelidir.

İnovasyon ekonomisinin uygulanması için gereken ortamın sağlanmasında eğitim çok önemli bir yer tutmaktadır.

Ekonomik ve toplumsal kalkınma politikalarının inovasyona odaklanması ve bundan dolayı vergi sistemi, teşvikler, bölgesel ve kentsel kalkınma stratejilerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Bir bölgenin ekonomik olarak büyümesi, kalkınması ve rekabet gücü kazanması, o bölgede faaliyet gösteren firmaların inovasyon yapma yeteneğine bağlıdır.

İnovasyona dayalı firmalar, nitelikli insan gücüne sahip, bilgiye erişimin kolay olduğu bölgeleri tercih ederler.

Bölgesel inovasyon politikaları, inovasyona dayalı firmaları ve nitelikli iş gücünü çekmek; varolan firmaların rekabet gücünü arttırmak için uygulanması gereken politika ve stratejileri ortaya koyar.

Dünya ve Ülkemizde İnovasyon Çabaları

Ekonomik kalkınmalarında inovasyonu odak noktalarına oturtmuş ülkelerde inovasyona dayalı girişimciliğe büyük önem verilmekte olup, risk almaya yatkın girişimci nesiller yetiştirilmekte ve eğitilmektedir.

Dünyada inovasyonla ilgili birçok önemli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Daha yüksek ürün güvenliği, inovasyon politikasının hizmet sektörü ve geleneksel sektörde dahil olmak üzere tüm sektörler için hedef olması gereken çalışmalar yapılmaktadır.

Avrupa Birliği inovasyonu en önemli araç olarak tanımlarken, ülkemizin inovasyon konusunda Avrupa Birliği'ne üye ve aday üyeler arasında oldukça geride olduğu görülmektedir.

Bu durumun birçok nedeni bulunmaktadır.

İnovasyon konusunda ilgili tüm kesimlerde yeterli

seviyede farkındalığın olmaması, inovasyonun sadece Ar-Ge çalışmalarının sonucu olarak görülmesi, devlet tarafından yeterince destek alınamaması gibi birçok nedenden dolayı ülkemizde inovasyon konularında istenilen seviyeye ulaşılamamıştır.

Ülkemizde inovasyon ana hedefleri; "Ulusal İnovasyon Sisteminin kurulması" ile Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'yla (1996-2000) ortaya konmuştur.

Ancak geçen süre içinde inovasyonun ekonomik ve toplumsal kalkınma politikalarının merkezine oturtulması yönünde bir gelişme sağlanamadı ve inovasyon ayrı bir kavram olarak düşünülmedi.

2005 yılından itibaren devlet tarafından Ar-Ge'ye ayrılan bütçe artırılmaya ve TÜBİTAK tarafından araştırma için yeni programlar uygulanmaya başlandı. Türkiye'nin gayrisafi yurtiçi hasılasında Ar-Ge'ye ayrılan payın yüzde 2'ye çıkarılması ve yapılan bu uygulamalar ile inovasyon performansına olumlu katkı sağlamak amaçlandı.

Özellikle 1963'te Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) kurulması, Türk inovasyon politikası açısından en önemli kazanımların başında geliyor.

Ancak inovasyon konusunda bugüne kadar yeterince gelişme sağlanamadı.

Ülkemizin inovasyon politikasındaki başlıca eksiklikleri;

- İnovasyon ve önemi konusunda farkındalığın olmaması,
- İnovasyon politikasının bilim ve teknoloji politikası altında ele alınması,
- İnovasyonun finansmanı için ayrılan kaynakların yetersizliği ve kullanım koşullarındaki zorluklar,
- Yasal düzenlemelerin inovasyon açısından yetersizliği,
- İş ve yatırım ortamlarının inovasyonu destekleyecek yapıda olmaması olarak görülmektedir.

KOBİ'ler ve İnovasyon

Birçok ülkede KOBİ'lerin inovasyonu gerçekleştirmede önemli bir rolü bulunmaktadır.

KOBİ'lerde inovasyon çalışmaları sırasında bir takım problemler ile karşılaşmaktadır.

İnsanlar yeni fikir geliştirmekten çok mevcudu koruyucu korunmacı bir yaklaşımla hareket ederler. Bu durum nedeniyle yeni fikirler üzerinde odaklanmak oldukça zordur.

Buluş yapmak, bireysel bir faaliyet olmasına karşın inovasyon, kollektif bir çalışmayı gerektirir.

KOBİ'lere iş ortamında uymak zorunda oldukları mevzuat karmaşık gelmekte olup, ölçekleri dolayısıyla, pek çok idarî, hukukî ve ticarî işlemlerine getirmekte zorlanırlar.

Bu nedenle KOBİ'lerin inovasyon çalışmaları yapmaları, büyük firmalara göre çok daha zordur.

Ülkemizin ekonomisi içinde önemli bir yere sahip olan KOBİ'ler ülkemizdeki işletmelerin nerdeyse tamamını oluşturmaktadır.

Yoğun rekabet ortamında KOBİ'lerin varlıklarını sürdürebilmeleri, inovasyon yapmaları ve bunları hayata geçirmeleri ile mümkündür.

Günümüzün hızla değişen rekabet ortamında ayakta kalabilmek için işletmelerin ürünlerini, hizmetlerini ve üretim yöntemlerini sürekli olarak değiştirmeleri ve yenilemeleri gerekmektedir.

Bu nedenle inovasyonun ülkelerin kalkınmalarında ve işletmelerin başarılarındaki yeri büyüktür.

Sonuç

İnovasyon, farklı, değişik, yeni fikirler geliştirmek ve bunları uygulamaktır. Bu fikirler, daha önce çözülmemiş sorunları çözmek veya daha önce karşılanmayan ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla geliştirilebilir.

Ya da zaten var olan pek çok ürün ve hizmeti daha güzel, daha kullanışlı, daha çok insanın işine yarayacak hale getirmeyi amaçlayabilir.

Bu fikirlerin hayata geçirilmesi ve ortaya ürün ile hizmetin çıkarılmasıyla ve ardından bu ürün ile hizmetlerin satılmaya başlanmasıyla inovasyon gerçekleştirilmiş olur.

Ülkeler ulusal önceliklerine göre kendi inovasyon stratejilerini çizmek zorunda.

Ancak bu durum pek kolay değil.

İnovasyon etkinliğinin sürdürülebilirliği, öncelikle toplumun her kesiminin ve hükümetin olayı benimsemesi ve desteklemesi ile mümkündür.

Günümüz pazarlarında, önemli olan fark yaratmaktır.

Bu nedenle inovasyon yeteneğine kavuşmak oldukça önemlidir çünkü sürdürülebilir karlılık ve sürdürülebilir büyüme için tek yol inovasyondan geçmektedir.

İnovasyonun asıl amacı, hayatı kolaylaştırmaktır.

Bu nedenle öncelikle inovasyonun ne olduğunu ve ne gibi faydaları olduğunu iyice anlamak gerekiyor.

Birçok kişiye yabancı gözükse de ancak hayatımızın her alanında bizi çıkmazdan kurtaracak olan kelime inovasyondur.

Yeni ekonomik düzende inovasyona yatırım yapmayanın para kazanamayacağı olduğu konusu önümüzdeki günlerde daha çok tartışılmaya başlanacaktır.

Kaynaklar

- www.synovent.com
- Şirin Elçi-İnovasyon, Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı, 7. Baskı, 2006.
- Tom Peters- Vay Canına Dedirtmek, 1. Baskı, 2006.
- www.tecnopolis.com.tr
- www.focusinnovation.net
- www.dpt.gov.tr
- www.inovasyon.com
- www.ttgv.org.tr
- www.tubitak.gov.tr
- www.kobifinans.com.tr
- www.ituybk.org.tr
- www.wikipedia.org
- www.bijmed.com

